กรอบโครงสร้างการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

PISA 2018 ให้นิยาม “ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน” ไว้ว่า

ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading literacy) หมายถึง ความสามารถที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้อ่าน สามารถนำไปใช้ ประเมิน สะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง และมีความรักและผูกพันกับการอ่าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย พัฒนาความรู้และศักยภาพ และการมีส่วนร่วมในสังคม

การประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA นั้น สร้างขึ้นจาก 3 ลักษณะหลัก ได้แก่ (1) บทอ่าน – ความหลากหลายของสิ่งที่จะอ่าน (2) กระบวนการ – กลยุทธ์ทางการคิดซึ่งบ่งชี้ถึงวิธีที่ผู้อ่านเกิดความผูกพันกับบทอ่าน (3) สถานการณ์ – ความหลากหลายของบริบทหรือจุดประสงค์ของการอ่าน โดยความยากของภาระงานจะมีความหลากหลายด้วยรูปแบบการนำเสนอของบทอ่านและเป้าหมายของภาระงานซึ่งต้องใช้การพัฒนาของกระบวนการคิดที่แตกต่างกัน

ดังนั้นการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA มีวัตถุประสงค์ในการประเมินความชำนาญของกระบวนการความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียน โดยอาศัยมิติที่หลากหลายของเนื้อหาและสถานการณ์ซึ่งมีความหลากหลายของบริบทหรือจุดประสงค์ของการอ่านในหนึ่งหรือหลายบทอ่าน

1. บทอ่าน (Text)

กรอบการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านใน PISA 2018 ได้จำแนกประเภทของบทอ่านออกเป็นสี่มิติ ดังนี้

- **แหล่งข้อมูล (Source)**

- แหล่งข้อมูลเดียว หมายถึง บทอ่านที่มาจากผู้เขียนคนเดียวหรือกลุ่มผู้เขียนเพียงกลุ่มเดียว การเขียนหรือพิมพ์เผยแพร่ในครั้งเดียวกัน มีหัวข้อเรื่องเดียว เช่น หนังสือ และโฆษณาบนหน้าเว็บเพจ เป็นต้น

- หลายแหล่งข้อมูล หมายถึง บทอ่านที่มาจากผู้เขียนหลายคน หรือ เผยแพร่ในเวลาที่แตกต่างกัน มีหัวข้อเรื่องที่แตกต่างกัน โดยบทอ่านหลากหลายอาจแสดงในหน้าเดียวกัน เช่น บทความในหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

- **องค์ประกอบและหน้าจอที่ปรากฏในการสอบด้วยคอมพิวเตอร์ (Organisational and navigational structure)** เนื่องจากหน้าจอคอมพิวเตอร์จะแสดงเฉพาะบางส่วนของบทอ่าน ดังนั้น ผู้อ่านสามารถอ่านและเลื่อนดูบทอ่านทั้งหมดได้ในเวลาใดก็ได้

- บทอ่านที่หน้าจอตายตัว (Static texts) คือ หน้าจอที่มีองค์ประกอบไม่ซับซ้อน มีปุ่มเครื่องมือน้อย เช่น แถบเลื่อนหน้าจอ หรือปุ่มแท็บ

- บทอ่านที่หน้าจอสลับไปมาได้ (Dynamic texts) คือ หน้าจอมีความซับซ้อน เลื่อนไปมาได้ มีปุ่มเครื่องมือให้คลิกจำนวนมาก เช่น ไฮเปอร์ลิงก์ (Hyperlink) เพื่อสลับไปมาระหว่างส่วนต่าง ๆ ของบทอ่าน หรือเครื่องมือสำหรับโต้ตอบที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ (เช่น หน้าจอในสื่อสังคมออนไลน์)

- **รูปแบบของบทอ่าน (Text format)** ประกอบด้วยบทอ่านแบบต่อเนื่อง ไม่ต่อเนื่อง และแบบผสม

- แบบต่อเนื่อง (Continuous text) มีรูปแบบเป็นประโยคต่อเนื่องกันเป็นย่อหน้า ได้แก่ บทอ่านจากรายงานข่าว เรียงความ นวนิยาย เรื่องสั้น บทวิจารณ์ จดหมาย รวมทั้งเรื่องในอีบุ๊คด้วย

- แบบไม่ต่อเนื่อง (Non-continuous text) อยู่ในรูปแบบแสดงรายการ ตาราง กราฟ แผนผัง โฆษณา ตารางกำหนดการ บัญชีรายชื่อสินค้า ดัชนี และแบบฟอร์มต่าง ๆ

- แบบผสม (Mixed text) ประกอบด้วยบทอ่านแบบต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง เช่น บทอ่านที่มีการอธิบายและมีกราฟหรือตารางประกอบ

- **ประเภทของบทอ่าน (Text type)** แบ่งประเภทของบทอ่านได้ดังนี้

- การพรรณนา (Description) เป็นบทอ่านที่ใช้เพื่อบอกลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือโดยสรุป การพรรณนา คือ การบอกเล่าเพื่อตอบคำถามที่ถามว่า “อะไร” ตัวอย่างเช่น สารคดีท่องเที่ยวหรือบันทึกประจำวัน บัญชีรายการสินค้า แผนที่ทางภูมิศาสตร์ ตารางการบินแบบออนไลน์ หรือคำอธิบายลักษณะ หน้าที่ หรือวิธีการที่อยู่ในคู่มือทางเทคนิค

- การบรรยาย (Narration) เป็นการบอกเล่าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งในมิติของเวลา หรือโดยสรุป การบรรยาย คือ การตอบคำถาม “เมื่อใด” หรือ “มีลำดับก่อนหลังอย่างไร” ทำไมลักษณะของเรื่องราวจึงทำอย่างนั้น ตัวอย่างเช่น นวนิยาย เรื่องสั้น ชีวประวัติ การ์ตูนยาว หนังสือพิมพ์ที่รายงานถึงเหตุการณ์

- การบอกเล่าอธิบายเหตุผล (Exposition) เป็นบทอ่านที่ถูกนำเสนอแบบประสมที่เกิดจากการเรียบเรียงแนวความคิดให้สามารถวิเคราะห์ได้ เป็นการอธิบายว่าองค์ประกอบของแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างไร หรือโดยสรุป คือ เป็นการตอบคำถาม “อย่างไร” ตัวอย่างเช่น การเขียนบทความวิชาการ การเขียนแผนภาพ กราฟแนวโน้มประชากร แผนผังมโนทัศน์ และการบันทึกสารานุกรมออนไลน์

- การโต้แย้ง (Argumentation) เป็นบทอ่านที่เสนอปัญหาหรือโจทย์ในลักษณะที่ชี้ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่าง ๆ หรืออาจเรียกว่าเป็นการบอกเหตุผลว่า “เพราะเหตุใด” ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นสองประเภทย่อย ๆ คือ บอกกล่าวเพื่อชักชวนให้คล้อยตาม หรือบอกกล่าวเพื่อตั้งประเด็นให้มีการแสดงความคิดเห็นถกเถียง โต้แย้งกัน ตัวอย่างเช่น จดหมายถึงบรรณาธิการ แผ่นป้ายโฆษณา การเขียนข้อความบนกระดานสนทนาออนไลน์ (Online forum) และการเขียนวิจารณ์หนังสือหรือภาพยนตร์ลงบนเว็บไซต์

- คำแนะนำ (Instruction) เป็นบทอ่านที่ชี้บอกวิธีการว่าต้องทำอะไร อย่างไร หรือเป็นถ้อยความที่บอกวิธีปฏิบัติหรือแสดงการกระทำ เพื่อปฏิบัติภาระงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้เสร็จสิ้น ตัวอย่างเช่น วิธีทำอาหาร แผนภาพแสดงขั้นตอนการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และคู่มือการใช้งานโปรแกรม

- การติดต่อสัมพันธ์ (Transaction) เป็นบทอ่านที่เน้นให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง เช่น การร้องขอให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การจัดการงานประชุมหรือการนัดหมายกับเพื่อน ตัวอย่างเช่น อีเมลประจำวัน ข้อความที่ส่งแลกเปลี่ยนระหว่างคณะทำงานหรือเพื่อนที่ร้องขอหรือยืนยันข้อตกลง

2. กระบวนการอ่าน (Processes)

กรอบการประเมิน PISA 2018 ได้ระบุกระบวนการอ่านไว้ 4 กระบวนการ ที่ทำให้ผู้อ่านตื่นตัวขณะอ่านบทอ่าน ในจำนวนนี้ มีสามกระบวนการที่ระบุไว้ในกรอบการประเมินของ PISA รอบก่อน ได้แก่ “การรู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน” “การมีความเข้าใจในบทอ่าน” และ “การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่าน” ซึ่งใน PISA 2018 ได้เพิ่มกระบวนการที่สี่ คือ “ความคล่องของการอ่าน” เป็นการวัดที่ช่วยสนับสนุนสามกระบวนการแรก แต่การวัดความคล่องของการอ่านจะเป็นอิสระจากการวัดในกระบวนการอื่น ๆ โดยตาราง 1 แสดงรายละเอียดของการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านใน PISA 2018 ตามกระบวนการอ่านที่ใช้ในการประเมิน

ตาราง 1 การกระจายของภาระงานโดยสังเขป ตามกระบวนการอ่านและแหล่งข้อมูล

กรอบการประเมิน PISA 2018		
	แหล่งข้อมูลเดียว 65%	**หลายแหล่งข้อมูล 35%**
“การรู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน” 25%	“การเข้าถึงและค้นสาระข้อสนเทศที่อยู่ในบทอ่าน” 15%	“การค้นหาและเลือกบทอ่านที่เกี่ยวข้อง” 10%
“การมีความเข้าใจในบทอ่าน” 45%	“การแสดงถึงความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของบทอ่าน” 15% “การบูรณาการและลงข้อสรุปจากข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ในบทอ่าน” 15%	“การบูรณาการและลงข้อสรุปจากข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ในบทอ่าน” 15%
“การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่าน” 30%	“การประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของบทอ่านได้” และ “การสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ” 20%	“การตรวจสอบข้อมูลที่ขัดแย้งกันและหาวิธีจัดการข้อขัดแย้งนั้น” 10%

หมายเหตุ: ความคล่องของการอ่านไม่ได้รวมอยู่ในตารางข้างบน ซึ่งข้อสอบวัดความคล่องของการอ่านจะอยู่ในตอนเริ่มต้นของการสอบและนำมาคำนวณรวมเป็นคะแนนการอ่านนักเรียน อย่างไรก็ตาม ข้อสอบวัดความคล่องนี้ไม่ได้อยู่ในการคำนวณคะแนนการอ่านในแต่ละด้าน (ไม่ใช่ทั้งในด้านแหล่งข้อมูลและด้านกระบวนการอ่าน) จึงไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของร้อยละใด ๆ ในตารางนี้

- **ความคล่องของการอ่าน (Reading fluency)**

PISA ได้นิยามความคล่องของการอ่านว่า ความสามารถที่จะอ่านประโยคหนึ่ง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รวมถึงความสามารถในการอ่านคำหรือประโยคอย่างถูกต้องและเป็นอัตโนมัติ จากนั้นจึงวิเคราะห์คำในประโยค การใช้ถ้อยคำหรือวลี แล้วประมวลผลเพื่อทำความเข้าใจความหมายโดยรวมของประโยคที่อ่าน (OECD, 2019c ; อ้างอิงจาก Kuhn and Stahl, 2003)

PISA 2018 ประเมินความคล่องของการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านประโยคที่หลากหลายทีละหนึ่งประโยค และถามนักเรียนว่าประโยคนั้นมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ ซึ่งส่วนมากจะเป็นประโยคค่อนข้างง่ายและไม่คลุมเครือ ตัวอย่างของประโยคเช่น

- นกหกตัวบินอยู่เหนือต้นไม้
- หน้าต่างร้องเพลงเสียงดัง
- ผู้ชายขับรถไปยังร้านค้า

- **การรู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน (Locating information)**

กระบวนการอ่านแรกที่เกี่ยวข้องกับการอ่านคือ “การรู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน” (ในกรอบการประเมินเดิมใช้คำว่า “การเข้าถึงและค้นคืนสาระ”) ซึ่งโดยทั่วไปผู้อ่านมักค้นหาเฉพาะข้อมูลที่ต้องการโดยไม่พิจารณาส่วนอื่น ๆ ของบทความ (OECD, 2019c ; อ้างอิงจาก White, Chen and Forsyth, 2010) ในการรู้ตำแหน่งข้อสนเทศเมื่อบทอ่านอยู่ในรูปแบบดิจิทัลนั้นต้องใช้ทักษะที่แตกต่างจากการอ่านบทอ่านในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น ผู้อ่านต้องสามารถจัดการกับรูปแบบใหม่ ๆ ของบทอ่าน อย่างเช่น ผลจากการค้นหาที่อยู่ในโปรแกรมที่ช่วยในการสืบค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่มีหลายแท็บและมีเครื่องมือนำทางที่หลากหลายในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อใช้ในการหาตำแหน่งของข้อสนเทศในบทอ่านให้เร็วที่สุดและมีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยผู้อ่านจะต้องสามารถตัดสินใจได้ว่า บทอ่านส่วนใดที่มีความเกี่ยวข้อง มีความถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ อีกทั้ง ผู้อ่านต้องสามารถปรับความเร็วในการอ่านได้โดยอ่านข้ามส่วนที่คิดว่าไม่เกี่ยวข้องจนกว่าจะถึงข้อความที่น่าจะมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วจึงอ่านอย่างละเอียดมากขึ้น ในท้ายที่สุด ผู้อ่านจะต้องรู้จักใช้ประโยชน์จากการจัดระเบียบของบทอ่าน อย่างเช่น ส่วนหัวเรื่องที่อาจชี้นำได้ว่าส่วนใดที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่กำลังค้นหา

PISA 2018 ได้จำแนก “การรู้ตำแหน่งข้อสนเทศในบทอ่าน” ออกเป็น 2 กระบวนการโดยเฉพาะ โดยขึ้นอยู่กับจำนวนบทอ่านที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- <u>การเข้าถึงและค้นสาระข้อสนเทศที่อยู่ในบทอ่าน</u> (Scanning and locating) โดยผู้อ่านต้องอ่านบทอ่านเพียงชิ้นเดียวอย่างคร่าว ๆ เพื่อค้นหาข้อมูลซึ่งเป็นเพียงคำ ถ้อยคำหรือวลี หรือค่าตัวเลข ซึ่งมีความจำเป็นเพียงเล็กน้อยที่จะต้องทำความเข้าใจกับบทอ่านทั้งหมด เนื่องจากข้อมูลเป้าหมายจะปรากฏเป็นคำต่อคำอยู่ในบทอ่าน
- <u>การค้นหาและเลือกบทอ่านที่เกี่ยวข้อง</u> (Searching for and selecting relevant text) ผู้อ่านต้องจัดการกับบทอ่านหลาย ๆ ชิ้น สิ่งนี้มีความเกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับการอ่านจากสื่อดิจิทัล ซึ่งจำนวนบทอ่านที่ต้องจัดการทั้งหมดมีอยู่มากเกินกว่าที่ผู้อ่านจะสามารถอ่านได้ทั้งหมดหรือจำเป็นต้องจัดการ ทั้งนี้ ในการค้นหาข้อมูลที่ต้องการ อันดับแรกผู้อ่านจำเป็นต้องระบุก่อนว่าส่วนใดของบทอ่านที่มีความเหมาะสมซึ่งจะเป็นการเพิ่มความซับซ้อนของกระบวนการอ่าน การจัดระเบียบของบทอ่าน อย่างเช่น หัวเรื่อง แหล่งที่มาของข้อมูล (เช่น ผู้เขียน สื่อ และวันที่เผยแพร่) และลิงก์ (เช่น หน้าต่างที่แสดงผลจากการสืบค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต) ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับกระบวนการอ่านนี้

ภาระงานที่เกี่ยวข้องกับบทอ่านหลายแหล่งข้อมูลไม่จำเป็นต้องยากกว่าภาระงานที่มีบทอ่านจากแหล่งข้อมูลเดียว ใน PISA 2018 ได้มีการคำนึงถึงการประเมินภาระงานในการค้นหาอย่างง่าย ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลายบทอ่านที่มีความยาวจำกัดและมีความซับซ้อนน้อย (เช่น บันทึกสั้น ๆ บนป้ายประกาศ หรือรายการหัวข้อเอกสารหรือผลของการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต) ในทางตรงกันข้าม ไม่สามารถรวมสถานการณ์การค้นหาแบบปลายเปิดที่ซับซ้อนมากขึ้นซึ่งผู้อ่านอาจจะพบในการใช้อินเทอร์เน็ต (เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเวลา และการสอบเป็นแบบออฟไลน์) ด้วยเหตุนี้ กระบวนการอ่านทั้งสองกระบวนการจึงสามารถพบได้ในทุกระดับความยาก โดยภาระงานในการเข้าถึงและค้นสาระ หรือ การค้นหาและเลือกที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเพียงเล็กน้อย ที่มีเป้าหมายที่แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดและตรงตามตัวอักษร ขณะที่ภาระงานที่ซับซ้อนต้องอาศัยข้อมูลมากขึ้น ไม่ตรงตามตัวอักษร เป้าหมายอยู่ในตำแหน่งที่ไม่เด่นชัดและมีสิ่งที่เบี่ยงเบนความสนใจ

- **การมีความเข้าใจในบทอ่าน (Understanding)**

"การมีความเข้าใจในบทอ่าน" (ในกรอบการประเมินเดิมใช้คำว่า "การบูรณาการและการตีความ" และโดยทั่วไปจะอ้างถึง "การอ่านเพื่อความเข้าใจ") เกี่ยวข้องกับการสร้างการแสดงความคิดของบทอ่านหนึ่งชิ้นหรือหนึ่งชุด (OECD, 2019c ; อ้างอิงจาก Kintsch, 1998) กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้อ่านต้องรับรู้ความหมายที่ถ่ายทอดในบทอ่านนั้น กรอบการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านได้ระบุกระบวนการอ่าน 2 กระบวนการ ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทอ่านโดยแยกตามความยาวของบทอ่านที่ต้องทำความเข้าใจ ดังนี้

- <u>การแสดงถึงความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของบทอ่าน</u> (Representing literal meaning) ผู้อ่านต้องถอดความประโยคหรือข้อความสั้น ๆ เพื่อให้ตรงกับข้อมูลเป้าหมายตามภาระงานที่ต้องการ

- <u>การบูรณาการและลงข้อสรุปจากข้อสนเทศหลาย ๆ ส่วนที่อยู่ในบทอ่าน</u> (Integrating and generating inferences) ผู้อ่านต้องจัดการกับข้อความที่ยาวขึ้นเพื่อสร้างความหมายโดยรวม (โดยการคาดคะเนตามหลักการเหตุและผล หรือสรุปจากหลักเกณฑ์หรือข้อเท็จจริง) ซึ่งอาจจะต้องเชื่อมต่อข้อมูลกับข้อความหรือบทอ่านที่หลากหลายและสรุปว่าเชื่อมต่อกันได้อย่างไร (เช่น เชื่อมกันชั่วคราวหรือเชื่อมกันด้วยความเป็นเหตุเป็นผล) และอาจรวมไปถึงการเชื่อมต่อกับข้อความในคำถามด้วย ผู้อ่านอาจต้องแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างบทอ่านต่าง ๆ ด้วย การสร้างการบูรณาการบทอ่านแสดงถึงการเชื่อมโยงกับภาระงาน อย่างเช่น การระบุแนวคิดหลักของบทอ่านหนึ่งชิ้นหรือหนึ่งชุด การสรุปย่อข้อความที่ยาว หรือการตั้งชื่อให้บทอ่านหนึ่งชิ้นหรือหนึ่งชุด การอนุมานระหว่างบทอ่านมักจะต้องการความเชี่ยวชาญในระดับสูง อาจเป็นเพราะการอนุมานดังกล่าวเกี่ยวข้องและต้องใช้กระบวนการ อ่านที่จำเพาะ ซึ่งกระบวนการอ่านนี้สามารถเกิดขึ้นได้เมื่ออ่านบทอ่านหลายชิ้นหรือเมื่ออ่านบทอ่านยาว ๆ เพียงชิ้นเดียว

- **การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่าน (Evaluating and reflecting)**

กระบวนการอ่านที่จัดเป็นระดับสูงสุดที่ PISA 2018 ได้ระบุไว้ในกรอบการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน คือ "การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่าน" ในที่นี้ ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในบทอ่านมากกว่าความเข้าใจความหมายตามตัวอักษรหรือความหมายโดยสรุปของบทอ่านหนึ่งชิ้นหรือหนึ่งชุดเพื่อประเมินคุณภาพและความถูกต้องของเนื้อหาและรูปแบบ กระบวนการอ่าน 2 กระบวนการ ที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทอ่านโดยแยกตามความยาวของบทอ่านที่ต้องทำความเข้าใจ ภายใต้การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่านได้จำแนกกระบวนการอ่านไว้ 3 กระบวนการโดยเฉพาะ ดังนี้

- <u>การประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของบทอ่าน</u> (Assessing quality and credibility) ผู้อ่านต้องตัดสินว่าเนื้อหานั้นมีความถูกต้อง เที่ยงตรง และ/หรือ เป็นกลางหรือไม่ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการระบุถึงแหล่งที่มาของข้อมูล และด้วยเหตุนี้ การระบุถึงเจตนาและการลงความเห็นของผู้เขียนก็แสดงได้ว่าผู้เขียนมีความสามารถและมีข้อมูลมากพอหรือไม่ ทั้งนี้ การประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ต้องการให้ผู้อ่านรวมเนื้อหาสาระที่อยู่ในบทอ่านเข้ากับข้อมูลในการชี้บอกที่อยู่รอบข้าง เช่น ใครเป็นผู้เขียน เขียนเมื่อใด เขียนเพื่อวัตถุประสงค์ใด และอื่น ๆ

- <u>การสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ</u> (Reflecting on content and form) ผู้อ่านต้องประเมินถึงคุณภาพและรูปแบบของบทอ่าน โดยต้องประเมินว่าเนื้อหาและรูปแบบของเรื่องแสดงจุดประสงค์และมุมมองของผู้เขียนอย่างเพียงพอหรือไม่ ในการจะสามารถทำเช่นนี้ได้ ผู้อ่านจำเป็นต้องดึงเอาความรู้และประสบการณ์จากชีวิตจริงมาใช้ในการเปรียบเทียบมุมมองที่แตกต่างกันได้

- การตรวจสอบข้อมูลที่ขัดแย้งกันและหาวิธีจัดการข้อขัดแย้งนั้น (Corroborating and handling conflict) ผู้อ่านจำเป็นต้องเปรียบเทียบข้อสนเทศระหว่างบทอ่าน ตระหนักถึงข้อขัดแย้งระหว่างบทอ่าน แล้วหาวิธีที่ดีที่สุดในการจัดการข้อขัดแย้งดังกล่าว ซึ่งจะสามารถทำได้โดยการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและความมีเหตุผลและความถูกต้องของข้ออ้างในแต่ละแหล่งข้อมูล กระบวนการอ่านนี้มักถูกใช้เมื่อมีการตรวจสอบบทอ่านจากหลายแหล่งข้อมูล

การประเมินและสะท้อนความคิดเห็นต่อบทอ่านนี้เป็นส่วนหนึ่งของความฉลาดรู้ด้านการอ่าน อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของด้านนี้เพิ่งจะเด่นชัดขึ้นในยุคของการอ่านดิจิทัล เนื่องจากในปัจจุบันผู้อ่านจะต้องพบกับข้อมูลที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่สิ้นสุด และจะต้องสามารถแยกแยะระหว่างสิ่งที่น่าเชื่อถือและสิ่งที่ไม่น่าเชื่อถือได้ ดังนั้น จึงมีเพียงสองกระบวนการแรก คือ “การประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของบทอ่าน” และ “การสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบของเรื่องที่ได้อ่านอย่างมีวิจารณญาณ” ที่เคยมีอยู่ในการประเมินการอ่านในรอบก่อนแต่รวมอยู่ในกระบวนการ “การสะท้อนและการประเมิน”

3. ภาระงาน (Tasks)

ภาระงานที่ต้องปฏิบัติในการประเมิน PISA คือ การที่ผู้อ่านมีส่วนร่วมกับบทอ่านอย่างมีจุดประสงค์ ซึ่งจุดประสงค์ดังกล่าวก็เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับบทอ่านเหล่านี้ในการแสดงให้เห็นถึงระดับความฉลาดรู้ด้านการอ่านของตนเอง โดยคำถามหรือภาระงานดังกล่าวต้องการให้นักเรียนใช้กระบวนการอ่านอย่างน้อยหนึ่งกระบวนการตามที่ได้อธิบายในตาราง 1 ซึ่งภาระงานเหล่านี้ถูกจัดเรียงเป็นชุดข้อสอบตามแหล่งข้อมูลเดียวหรือหลายแหล่งข้อมูล ภาระงานภายในชุดข้อสอบแต่ละชุดจะถูกเรียงไว้ตามลำดับความยาก ตัวอย่างเช่น ภาระงานแรกในชุดข้อสอบหนึ่งอาจจะให้นักเรียนค้นหาสาระข้อสนเทศในบทอ่านที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ภาระงานที่สองอาจจะให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลที่ระบุไว้เป็นพิเศษในบทอ่าน และภาระงานที่สามอาจจะให้นักเรียนเปรียบเทียบมุมมองในสองบทอ่านที่แตกต่างกัน

โดยปกติภาระงานของ PISA จะนำเสนอในรูปแบบของชุดข้อสอบที่ไม่ต่อเนื่องและไม่เกี่ยวข้องกันโดยแต่ละชุดข้อสอบจะมีบทอ่านที่จบภายในชุดข้อสอบของตัวเอง อย่างไรก็ตาม เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการอ่านได้ดีขึ้น PISA 2018 จึงมีบางภาระงานที่ต้องมีการใช้สถานการณ์ต่าง ๆ ร่วมด้วย ซึ่งแต่ละภาระงานจะมีวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมและต้องมีการรวบรวมประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทอ่านที่อาจมาจากหลายแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน

การตอบคำถามในการสอบก็เป็นแบบการตอบแบบเดิม กล่าวคือ ในการตอบสนองต่อสถานการณ์นักเรียนต้องรู้ก่อนว่าคำถามคืออะไร แล้วจึงกำหนดวิธีการที่จะนำไปสู่การหาคำตอบที่ถูกต้องให้สำเร็จ และติดตามความคืบหน้าตามเส้นทางนี้ ในการตอบคำถามแบบเดิม ๆ นักเรียนจะต้องอ่านบทอ่านที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนก่อน แต่การตอบสนองต่อภาระงานที่กำหนดให้นั้นแทนที่จะทำแบบเดิม ๆ นักเรียนก็จะมีวิธีทางเลือกที่จะตอบคำถามได้หลากหลายมากขึ้น ดังนั้น นักเรียนจะต้องค้นหาส่วนต่าง ๆ ในบทอ่านที่เกี่ยวข้องให้พบก่อน

ไม่ว่าข้อสอบข้อนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของชุดข้อสอบเดียวหรือของสถานการณ์ที่กว้างขึ้นก็ตาม รูปแบบการตอบคำถามกลับนำวิธีการตอบชุดเล็ก ๆ มาใช้ ได้แก่ การเลือกตอบ (เช่น เลือกคำตอบถูก หรือ จริง/เท็จ หรือ

ถูก/ผิด) และการเขียนตอบสั้น ๆ (หรือสร้างคำตอบอิสระ) ซึ่งมีข้อสอบลักษณะนี้ประมาณ 87 ข้อ หรือประมาณหนึ่งในสามของข้อสอบที่มีทั้งหมด 245 ข้อ โดยให้นักเรียนสร้างคำตอบแบบสั้น ๆ ซึ่งนักเรียนต้องพิมพ์คำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้เติมคำตอบ ในที่นี้มีข้อสอบ 82 ข้อ จากทั้งหมด 87 ข้อ ที่จะต้องใช้คนตรวจคำตอบของนักเรียนว่าตอบถูกตามเกณฑ์การให้รหัสหรือไม่หลังจากการสอบเสร็จสิ้นแล้ว และมีข้อสอบ 5 ข้อ ที่สามารถตรวจให้คะแนนอัตโนมัติแบบทันทีขณะสอบ ซึ่งหมายถึงระบบจะประมวลผลข้อมูลในทันทีที่ข้อมูลถูกส่งเข้าระบบคอมพิวเตอร์ เป็นต้นว่า คำตอบที่ถูกเป็นตัวเลขง่าย ๆ

แม้ว่าการเขียนและการอ่านเป็นทักษะที่มีความสัมพันธ์กัน และแม้ว่านักเรียนจะต้องพิมพ์คำตอบสั้น ๆ ที่ต้องใช้คนตรวจ แต่เนื่องจาก PISA เป็นการประเมินการอ่านไม่ใช่การเขียน ดังนั้น ทักษะการเขียน (การสะกดคำ ไวยากรณ์ การเรียบเรียง และคุณภาพการเขียน) จึงไม่ได้นำไปพิจารณาในการตรวจให้คะแนน

4. สถานการณ์ (Situation)

ตามกรอบการประเมินด้านการอ่านแบ่งเป็น 4 สถานการณ์ ดังนี้

- <u>สถานการณ์ส่วนบุคคล</u> (Personal) เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ตั้งใจที่สนองความสนใจส่วนตัวของแต่ละคน รวมถึงสิ่งที่ตั้งใจเขียนขึ้นเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนหนึ่งถึงคนอื่น ๆ ด้วย เช่น จดหมายส่วนตัว นวนิยาย อัตชีวประวัติ และสิ่งที่มีเนื้อความสาระที่อ่านเพื่อความสนุก ความอยากรู้ส่วนตัว และเพื่อกิจกรรมสันทนาการและการพักผ่อน ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมถึงอีเมล การส่งข้อความโต้ตอบกันแบบทันที และการเขียนบล็อก (Blog) ส่วนตัวแบบการเขียนบันทึกประจำวันด้วย

- <u>สถานการณ์สาธารณะ</u> (Public) เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของสังคมที่ใหญ่ขึ้น รวมทั้งเอกสารของทางการและสาระข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ของสาธารณะ โดยทั่วไปเนื้อหาจะไม่อ้างอิงถึงใครคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ ตัวอย่างเช่น มติประชุม เว็บไซต์ข่าว ประกาศของทางการ ซึ่งเป็นได้ทั้งสิ่งพิมพ์ และออนไลน์

- <u>สถานการณ์ทางการศึกษา</u> (Educational) เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะทางเกี่ยวกับการเรียนการสอน รูปแบบมีทั้งตำราสื่อสิ่งพิมพ์ ตำราสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และซอฟต์แวร์การเรียนรู้ที่สามารถโต้ตอบได้ (Interactive) สื่อที่อ่านมักไม่ได้ถูกเลือกโดยตัวผู้อ่าน แต่มักจะถูกกำหนดโดยผู้สอน

- <u>สถานการณ์ทางการงานอาชีพ</u> (Occupational) เกี่ยวข้องกับการอ่านที่ต้องได้รับข้อมูลทันทีที่อ่าน เช่น การหางานซึ่งมีทั้งตามประกาศหนังสือพิมพ์ หรือออนไลน์ คำสั่งหรือวิธีการที่กำหนดให้ทำในที่ทำงาน

ระดับความสามารถด้านการอ่าน

PISA 2018 รายงานระดับความสามารถด้านการอ่าน โดยแบ่งความสามารถทางการอ่านออกเป็น 7 ระดับ ได้แก่ ระดับ 1b, 1a, 2, 3, 4, 5 และ 6 โดยเรียงลำดับความสามารถจากน้อยไปมาก ซึ่งใช้อธิบายความสามารถทางการอ่านใน PISA 2009 PISA 2012 และ PISA 2015 ขณะที่คะแนนที่เป็นจุดตัดระหว่างระดับความสามารถทางการอ่านยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง แต่ได้มีการปรับแก้คำอธิบายในแต่ละระดับความสามารถเพื่อให้สอดคล้องตาม

ลักษณะการอ่านในด้านใหม่ ๆ ที่ใช้เป็นครั้งแรกใน PISA 2018 ตัวอย่างเช่น ในระดับ 3 ระดับ 4 ระดับ 5 และระดับ 6 ที่นิยามใน **PISA 2018 ได้มีการเพิ่มการวัดความสามารถของนักเรียนในการประเมินคุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อสนเทศ และความสามารถในการจัดการความขัดแย้งระหว่างข้อความที่ต่างกัน**ซึ่งเป็นลักษณะของความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่ไม่มีนิยามไว้ในการประเมินรอบก่อน ๆ นอกจากนี้ PISA 2018 ยังได้มีการเพิ่มระดับความสามารถทางการอ่านที่ต่ำกว่าระดับ 1b คือ ระดับ 1c เพื่อบอกถึงความสามารถของนักเรียนที่มีความสามารถต่ำกว่าระดับ 1b เนื่องจากการประเมินรอบก่อน ๆ ยังไม่มีการบรรยายภาระงานสำหรับความสามารถที่ต่ำกว่าระดับ 1b ซึ่งโดยทั่วไป นักเรียนที่ระดับนี้ค่อนข้างชัดเจนว่าไม่สามารถปฏิบัติภาระงานตามที่บรรยายไว้สำหรับระดับ 1b ได้ แต่ก็ยังไม่ได้ระบุว่านักเรียนสามารถทำอะไรได้บ้าง

ระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน

ระดับ	คะแนนต่ำสุด	ที่ระดับนี้ นักเรียนสามารถ
6	698	**ที่ระดับ 6** นักเรียนสามารถเข้าใจบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องยาวมากและเป็นนามธรรมซึ่งมีข้อมูลที่น่าสนใจซ่อนอยู่และมีความเชื่อมโยงกับภาระงานโดยอ้อม สามารถเปรียบเทียบความคล้ายหรือความแตกต่าง และบูรณาการข้อมูลหลายแหล่งที่อาจมีมุมมองที่ขัดแย้งกัน หรือลงข้อสรุปจากข้อมูลส่วนต่าง ๆ ที่ไม่ต่อเนื่องกันซึ่งต้องใช้หลักเกณฑ์หลายขั้นตอนและพิจารณาว่าจะใช้ข้อมูลที่สรุปได้อย่างไร นักเรียนที่ระดับ 6 สามารถสะท้อนเนื้อหาที่สัมพันธ์กับแหล่งที่มาของบทอ่านได้อย่างลึกซึ้ง หรือใช้เกณฑ์ที่นอกเหนือจากที่ระบุในบทอ่านได้ สามารถเปรียบเทียบความคล้ายหรือความแตกต่างของบทอ่านตลอดทั้งเรื่อง สามารถหาและแก้ไขความคลาดเคลื่อนหรือความขัดแย้งระหว่างเนื้อเรื่องโดยการวินิจฉัยแหล่งที่มาของข้อมูล เนื้อเรื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องชัดเจนหรือมีเหตุผลสำคัญ และร่องรอยที่บอกเป็นนัยไปสู่ความถูกต้องของข้อมูลอื่น ๆ โดยทั่วไปภาระงานที่ระดับ 6 ต้องการให้นักเรียนวางแผนอย่างละเอียดถี่ถ้วน ใช้หลายเกณฑ์ร่วมกันในการสร้างข้อสรุปที่เชื่อมโยงภาระงานกับบทอ่าน บทอ่านที่ระดับนี้มีเนื้อเรื่องเดียวหรือหลายเนื้อเรื่องที่มีทั้งความซับซ้อนหรือเป็นนามธรรมรวมถึงมีหลายมุมมองหรืออาจเป็นมุมมองที่ขัดแย้งกัน ข้อมูลที่ต้องการอาจซ่อนอยู่ในรายละเอียดโดยอาจอยู่ภายในบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องเดียวหรือหลายเนื้อเรื่อง และอาจไม่โดดเด่นเนื่องจากมีข้อมูลอื่น ๆ แสดงอยู่ด้วยมากมาย
5	626	**ที่ระดับ 5** นักเรียนสามารถเข้าใจบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องยาวมากโดยสรุปได้ว่าข้อมูลส่วนใดที่เกี่ยวข้องแม้ว่าข้อมูลที่สนใจอาจถูกมองข้ามได้ง่าย สามารถบอกถึงที่มาหรือใช้เหตุผลในรูปแบบอื่นจากความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกินกว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ได้อ่าน และยังสามารถตอบคำถามทางอ้อมโดยการสรุปความสัมพันธ์ระหว่างคำถามกับข้อมูลหนึ่งชิ้นหรือหลายชิ้นที่กระจายอยู่ภายในหรือระหว่างบทอ่านที่มีหลายเนื้อเรื่องหรือหลายแหล่งข้อมูล

ระดับ	คะแนนต่ำสุด	ที่ระดับนี้ นักเรียนสามารถ
		ภาระงานด้านการสะท้อนต้องการให้นักเรียนสร้างหรือประเมินสมมติฐานจากข้อมูลเฉพาะบางอย่าง สามารถเห็นความแตกต่างระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์ หรือระหว่างข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นในข้อความที่ซับซ้อนหรือที่เป็นนามธรรมได้ สามารถประเมินความเป็นกลางหรือความลำเอียงจากร่องรอยที่แสดงอย่างชัดเจนหรือโดยนัยในเนื้อหา และ/หรือแหล่งของข้อมูล สามารถสร้างข้อสรุปจากคำกล่าวอ้างที่เชื่อถือได้หรือข้อสรุปที่มีอยู่ในเนื้อเรื่องได้ ในลักษณะการอ่านทุกด้าน ภาระงานที่ระดับ 5 โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับการจัดการกับแนวคิดที่เป็นนามธรรมหรือแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ขัดแย้งกับความรู้สึก ซึ่งต้องดำเนินการหลายขั้นตอนถึงจะสำเร็จเพื่อไปสู่เป้าหมาย นอกจากนี้ ภาระงานที่ระดับนี้ยังต้องการให้นักเรียนจัดการกับบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องยาวหลายเนื้อเรื่อง โดยต้องอ่านสลับไปมาเพื่อเปรียบเทียบความคล้ายหรือความแตกต่างของข้อมูล
4	553	**ที่ระดับ 4** นักเรียนสามารถเข้าใจในข้อเขียนที่ค่อนข้างยาวในบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องเดียวหรือหลายเนื้อเรื่อง สามารถตีความถึงความหมายของภาษาที่มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยในบางส่วนของบทอ่านโดยพิจารณาเทียบกับบทอ่านทั้งหมดโดยรวมด้วย โดยในภาระงานด้านการตีความ นักเรียนสามารถแสดงถึงความเข้าใจหรือใช้หมวดหมู่เฉพาะได้ สามารถเปรียบเทียบมุมมองต่าง ๆ และลงข้อสรุปจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งได้ นักเรียนสามารถค้นหา ระบุ และรวบรวมข้อมูลหลายชิ้นที่ปะปนอยู่กับตัวลวงอื่น ๆ ที่เป็นไปได้ สามารถสร้างข้อสรุปจากข้อความในภาระงานเพื่อประเมินความเกี่ยวโยงของข้อมูลที่เป็นเป้าหมาย สามารถจัดการกับภาระงานที่ต้องจดจำซึ่งอยู่ในบริบทก่อนหน้าได้ นอกจากนี้ นักเรียนที่ระดับนี้ยังสามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างข้อความเฉพาะกับจุดยืนหรือการสรุปของบุคคลเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องนั้น ๆ สามารถสะท้อนถึงกลยุทธ์ที่ผู้เขียนใช้ในการสื่อถึงประเด็นต่าง ๆ จากลักษณะเด่นของบทอ่าน (เช่น ชื่อเรื่อง และภาพประกอบ) สามารถเปรียบเทียบความคล้ายหรือความแตกต่างของคำกล่าวอ้างที่แสดงอยู่อย่างชัดเจนในบทอ่านที่มีหลายเนื้อเรื่อง และประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลโดยใช้เกณฑ์ที่มีอยู่อย่างชัดเจน โดยบทอ่านที่ระดับ 4 ส่วนใหญ่จะมีเนื้อเรื่องยาวมากและซับซ้อน โดยเนื้อหาและรูปแบบอาจไม่เป็นไปตามมาตรฐานทั่วไป ซึ่งในหลายภาระงานจะเป็นสถานการณ์ที่ต้องใช้บทอ่านที่มีหลายเนื้อเรื่อง โดยภาระงานและบทอ่านต่าง ๆ จะมีร่องรอยที่ชี้บอกโดยนัยหรือบอกแบบอ้อม ๆ
3	480	**ที่ระดับ 3** นักเรียนสามารถบอกถึงความหมายตามตัวอักษรของบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องเดียวหรือหลายเนื้อเรื่องได้โดยเนื้อเรื่องไม่ได้บอกโดยตรงหรือมีร่องรอยที่ชี้บอกโดยนัย สามารถรวมเนื้อหาเข้าด้วยกันเพื่อสร้างข้อสรุปแบบพื้นฐานหรือขั้นสูง สามารถรวมส่วนต่าง ๆ ของ

ระดับ	คะแนนต่ำสุด	ที่ระดับนี้ นักเรียนสามารถ
		เนื้อเรื่องเข้าด้วยกันเพื่อหาใจความสำคัญ เข้าใจความสัมพันธ์หรือตีความคำศัพท์หรือวลีตามบริบทเมื่อข้อมูลที่ต้องการใช้อยู่ในหน้าต่างเอกสารเดียวกัน นักเรียนสามารถหาข้อมูลโดยมีสิ่งชี้บอกโดยนัย และระบุถึงข้อมูลเป้าหมายที่ไม่ได้อยู่ในตำแหน่งที่โดดเด่น และ/หรือมีข้อมูลที่เบี่ยงเบนความสนใจ ในบางกรณี นักเรียนที่ระดับนี้อาจรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลายชิ้นได้จากการใช้เกณฑ์ที่หลากหลาย ที่ระดับ 3 นักเรียนสามารถสะท้อนบทอ่านบางส่วนหรือชุดของบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องเพียงเล็กน้อยเพื่อทำการเปรียบเทียบความคล้ายหรือความแตกต่างระหว่างมุมมองของผู้เขียนหลายคนจากข้อมูลที่ชัดเจน ภาระงานด้านการสะท้อนที่ระดับนี้ต้องการให้นักเรียนทำการเปรียบเทียบสร้างคำอธิบาย หรือประเมินลักษณะสำคัญของบทอ่าน โดยภาระงานด้านการสะท้อนบางงานต้องการให้นักเรียนแสดงความเข้าใจในรายละเอียดของบทอ่านบางส่วนที่มีหัวข้อที่นักเรียนคุ้นเคย แต่ในบางกรณี อาจมีภาระงานที่ต้องการความเข้าใจเบื้องต้นในเนื้อหาที่ไม่นักเรียนคุ้นเคยด้วย โดยภาระงานที่ระดับ 3 ต้องการให้นักเรียนพิจารณาลักษณะสำคัญต่าง ๆ ในการเปรียบเทียบความคล้าย ความแตกต่าง หรือจัดกลุ่มข้อมูล โดยข้อมูลที่ต้องการบางทีอาจจะไม่เห็นเด่นชัดหรืออาจมีข้อมูลอื่น ๆ อยู่ด้วยในปริมาณหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปบทอ่านในระดับนี้อาจมีข้อความที่เป็นอุปสรรคอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย เช่น แนวคิดที่ตรงข้ามกับความคาดหมายหรือการใช้คำในเชิงปฏิเสธ
2	407	**ที่ระดับ 2** นักเรียนสามารถบอกใจความสำคัญของบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องยาวปานกลางได้ สามารถเข้าใจความสัมพันธ์หรือตีความความหมายโดยใช้การสรุปแบบพื้นฐานที่ได้จากบทอ่านที่มีให้จำกัดเมื่อข้อมูลไม่ได้แสดงไว้อย่างโดดเด่นและ/หรือมีข้อมูลอื่น ๆ ที่ดึงดูดความสนใจไปทางอื่น นักเรียนสามารถเลือกและเข้าถึงหน้าต่างเอกสารในชุดของบทอ่านได้หากมีสิ่งชี้บอกที่ชัดเจน หรือบางครั้งอาจมีหลายสิ่งชี้บอก และระบุข้อมูลหนึ่งหรือหลายชิ้นข้อมูลได้โดยใช้หลายเกณฑ์หรือเกณฑ์บางส่วนที่บอกไว้โดยนัย นักเรียนที่ระดับ 2 สามารถสะท้อนถึงจุดประสงค์ของภาพรวมหรือวัตถุประสงค์ของรายละเอียดเฉพาะบางจุดในบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องยาวปานกลางและมีร่องรอยบ่งบอกอย่างชัดเจนได้ สามารถสะท้อนจากภาพทั่วไปหรือลักษณะของแผนภาพ สามารถเปรียบเทียบคำกล่าวอ้างและประเมินเหตุผลที่ใช้สนับสนุนได้หากเป็นข้อความที่สั้นและเขียนไว้อย่างชัดเจน

ระดับ	คะแนนต่ำสุด	ที่ระดับนี้ นักเรียนสามารถ
		โดยภาระงานที่ระดับ 2 อาจมีการเปรียบเทียบความคล้ายหรือความแตกต่างของสิ่งหนึ่งในบทอ่าน โดยทั่วไปภาระงานด้านการสะท้อนที่ระดับนี้ต้องการให้นักเรียนเปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงระหว่างเนื้อเรื่องกับความรู้นอกเนื้อเรื่องที่มาจากประสบการณ์หรือทัศนคติส่วนบุคคล
1a	335	**ที่ระดับ 1a** นักเรียนสามารถเข้าใจความหมายตามตัวอักษรของประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ได้ สามารถรู้ถึงหัวข้อหลักหรือจุดประสงค์ของผู้เขียนในบทอ่านที่มีหัวข้อที่คุ้นเคย สามารถเชื่อมโยงอย่างง่ายระหว่างข้อมูลที่อยู่ติดกัน หรือระหว่างข้อมูลที่ให้กับความรู้ที่มีอยู่เดิมได้ นักเรียนสามารถเลือกหน้าต่างเอกสารในชุดของบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องเพียงเล็กน้อย เมื่อมีสิ่งชี้บอกที่ตรงไปตรงมา และสามารถระบุข้อมูลหนึ่งหรือหลายชิ้นข้อมูลได้ภายในบทอ่านสั้น ๆ ที่ระดับ 1a นักเรียนสามารถสะท้อนถึงจุดประสงค์ของภาพรวมและข้อมูลที่มีความสำคัญ (เช่น ใจความสำคัญกับรายละเอียดที่ไม่สำคัญ) ในบทอ่านง่าย ๆ ที่มีร่องรอยบ่งบอกอย่างชัดเจนได้ โดยภาระงานส่วนใหญ่ที่ระดับนี้มีร่องรอยบ่งบอกถึงสิ่งที่ให้ทำ วิธีทำ และบอกว่านักเรียนควรให้ความสนใจบทอ่านตรงส่วนไหนบ้าง
1b	262	**ที่ระดับ 1b** นักเรียนสามารถประเมินความหมายตามตัวอักษรของประโยคง่าย ๆ ได้ สามารถตีความตามตัวอักษรในบทอ่านโดยการเชื่อมโยงอย่างง่ายระหว่างข้อมูลที่อยู่ในคำถามและ/หรือในบทอ่านได้ นักเรียนที่ระดับนี้สามารถมองหาข้อมูลชิ้นเดียวในตำแหน่งที่เด่นชัด ข้อมูลที่เขียนไว้อย่างชัดเจนในหนึ่งประโยค บทอ่านสั้น ๆ หรือรายการอย่างง่ายได้ สามารถเข้าไปค้นหาหน้าต่างเอกสารในชุดของบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องเพียงเล็กน้อยได้ เมื่อมีสิ่งชี้บอกที่ตรงไปตรงมาและมีร่องรอยบ่งบอกอย่างชัดเจน โดยภาระงานที่ระดับ 1b จะชี้นำให้นักเรียนพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาระงานและบทอ่าน ซึ่งบทอ่านที่ระดับนี้โดยทั่วไปจะสั้นและมีตัวช่วยสำหรับบอกนักเรียน เช่น ให้ข้อมูลซ้ำ มีรูปภาพหรือมีสัญลักษณ์ที่นักเรียนคุ้นเคย อีกทั้ง ยังมีข้อความอื่นมาบดบังน้อยมาก
1c	189	**ที่ระดับ 1c** นักเรียนสามารถเข้าใจและยืนยันความหมายตามตัวอักษรของประโยคอย่างง่ายที่สั้นได้ และอ่านเพื่อบอกจุดประสงค์ที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายได้ภายในระยะเวลาที่จำกัด โดยภาระงานที่ระดับนี้จะใช้คำและโครงสร้างของประโยคที่เข้าใจง่าย

หมายเหตุ: ความสามารถของนักเรียนตามคำบรรยายในตารางนี้ใช้ได้กับการสอบด้วยคอมพิวเตอร์เท่านั้น ในขณะที่ ผลการประเมิน PISA 2018 จากประเทศที่ทำการสอบด้วยกระดาษนั้นสามารถเปรียบเทียบกับประเทศที่ทำการสอบด้วยคอมพิวเตอร์ได้ สำหรับประเทศที่ทำการสอบด้วยกระดาษจะใช้ข้อสอบที่พัฒนาขึ้นสำหรับ PISA 2009 ตามกรอบการประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่านที่ผ่านมา ซึ่งคำบรรยายลักษณะของความสามารถทางการอ่านระดับต่าง ๆ ของนักเรียนก็ยังใช้ตาม PISA 2009 เช่นกัน